

Knižnica A. Bernoláka v Nových Zámkoch

**FRIEDRICH WILHELM
NIETZSCHE**

nemecký filozof, básnik a filológ

Bibliografický leták pri príležitosti 110. výročia úmrtia
filozofa

Friedrich Wilhelm Nietzsche

nemecký filozof, básnik a filológ.

Narodil sa v rodine luteránskeho kňaza 15. októbra 1844 v meste Röcken pri Lützene. Po skončení gymnázia najskôr študoval teológiu, no prestupuje na klasickú filológiu, ktorú študuje v Bonne a Lipsku, kde sa zoznamuje s filozofiou Schopenhauera, ktorý ma výrazný vplyv na jeho život a teda filozofiu. Ďalší výrazný vplyv mal naňho Richard Wagner, pretože Nietzsche hudbu zbožňoval. Sám vynikajúco hral na klavíri.

Ako brilantný študent sa už v roku 1869 stal profesorom klasickej filológie na univerzite v Bazileji, ale v roku 1879 musel zo zdravotných dôvodov školu opustiť. Nasledujúcich 10 rokov strávil na cestách po Európe, kde napísal väčšinu svojich veľkých diel. V januári 1889 v Turíne sa nervovo zrútil, čo mu prekazilo jeho ďalšiu prácu a po zvyšok života ho zmáhalo šialenstvo. Umrel 25. augusta 1900 vo Weimare.

Nietzsche vychádzal zo Schopenhauerovej metafyziky vôle a darwinistického princípu boja o existenciu a smeroval k vytvoreniu koncepcie nadčloveka, ktorého úlohou má byť zničenie všetkého klamárskeho, chorobného, životunepriateľského. Nietzsche je jedným z najvýznamnejších filozofov sveta.

Jeho filozofiu delíme na 3 obdobia.

- Zaujíma sa o filozofiu antickú, renesančnú a nemeckú kultúru. Konfrontoval klasický ideál so súčasnou nemeckou kultúrou.
- Obdobie pozitivizmu, prechádza na pozície scientizmu, zdôrazňuje význam vedy nad umením, jeho vzorom je darwinova teória o vývoji živočíchov (evolučná teória).
- Vrcholná etapa v jeho filozofii ktorú reprezentuje životným dielom Tak vravel Zarathrusta.

Základné tématické okruhy jeho filozofie:

- vôľa k moci
- nadčlovek
- prehodnotenie všetkých hodnôt
- nihilizmus

Najvyššou hodnotou pre Nietzscheho je život, ktorý sa realizuje od vôle k životu až po vôľu k moci. Na rozdiel od Schopenhauera nechápe vôľu ako podstatu sveta, ale ako individuálnu vôľu ľudského jedinca k životu a moci. Tiež sa nestotožňuje s popieraním

vôle, ale potvrdzovanie vôle k moci považuje za pozitívnu hodnotu. Človek je výsledkom evolúcie života ktorej biologický mechanizmus sa u človeka zastavil, ale evolúcia pokračuje smerom k nadčloveku.

Nadčlovek už nie je produktom mechanického prírodného procesu, ale produktom ľudskej aktivity, ľudskej vôle k moci. Pod vôľou k moci chápe nielen fyzické a politické násilie, ale aj životné aktivity - snaha niečo poznať, osvojiť si, ovládnuť, využiť, manipulovať, prisvojiť si. Túto ďalšiu evolúciu neurčujú prírodné zákony. Človek sa k nej musí dopracovať sám, presadiť sa svojou vôľou k moci proti priemernému, menejcennému. To dokáže len nadčlovek, ktorý sa oslobodí od pút tradične morálky a dokáže prehodnotiť všetky hodnoty storočia upevňované v židovsko-kresťanskej tradícii. Hlásaním pokory, lásky k bližnému, utrpenia. Náboženská tradícia stavia prekážky neobmedzenej vôle k moci, ktorú presadzujú silní, vznešení, statoční ľudia. V priebehu dejín existujú 2 morálky a dvojaké hodnoty.

Nietzscheho diela boli zneužitými ideológiami nacizmu, ako napríklad výnimočnosť árijskej rasy, jej vôľa k expanzii, antisemitizmu a „vyšlachtenia“ rasovo čistého človeka. Tieto skreslené ideológie boli šírené hlavne prostredníctvom jeho sestry, Elizabeth Nietzsche, ktorá vydávala jeho texty v silne skreslených výberoch. Mimo iné, posmrtný výber poznámok nezamýšľaných k publikácii *Vôľa k moci (Wille zur Macht, 1901)*. Nietzsche však odmietal antisemitizmus aj nemecký nacionalizmus svojej doby – vyjadruje sa o nich výsmešne na mnohých miestach vo svojich dielach.

Tento bibliografický leták vydáva Knižnica A. Bernoláka v Nových Zámkoch pri príležitosti 110. výročia úmrtia filozofa. Obsahuje neanotované, abecedne radené záznamy o knihách F. Nietzscheho a o knihách s tematikou klasickej nemeckej filozofie 19. storočia, ktoré sa nachádzajú vo fondoch KAB.

Záznamová časť: Knihy F. Nietzscheho:

1. **Antikrist** : přehodnocení všech hodnot (Fragment) : předmluva a kniha první / Friedrich Nietzsche ; z nemeckého originálu ... preložil Josef Fischer. - [1. vyd.]. - [Olomouc] : Votobia, 1995. - 207 s. ; 14 cm. - ISBN 80-900614-7-8.

2. Antikrist : přehodnocení všech hodnot (Fragment) ; předmluva a kniha první / Friedrich Nietzsche ; z německého originálu ... přeložil Josef Fischer. - 1 . vyd. - Olomouc : nakladatelství Votobia, 2001. - 126 s. ; 20 cm. - ISBN 80-7198-481-7.

3. Breviár / Friedrich Nietzsche ; z nem.orig. ... přeložila Alma Münzová. - Bratislava : Archa, 1995. - 116 s. ; 19 cm. - (Filozofia do vrecka, 17). - ISBN 80-7115-083-5.

4. Nečasové úvahy. II / Friedrich Nietzsche ; z nem.orig. ... přeložil Pavel Kouba. - 2.vyd. - Praha : Mladá fronta, 1992. - 168 s. ; 18 cm. - (Váhy, 5). - ISBN 80-204-0289-6.

5. Tak vřavel Zarathustra : kniha pre všetkých a pre nikoho / Friedrich Nietzsche ; z německého originálu ... přeložil Rastislav Škoda. - Bratislava : Vydavateľstvo IRIS, 2002. - 236 s. ; 20 cm. - ISBN 80-89018-28-9.

Knihy o ňom a o klasickej nemeckej filozofii:

1. Čechák, Vladimír - Sobotka, Milan - Sus, Jaroslav
Co víte o novověké filozofii /. - Praha : Horizont, 1984. - 323 s. ; 20 cm. - (Malá moderní encyklopedie, sv.101).

2. Fink, Eugen
Oáza štěstí; z nem.orig. ... přeložil Martin Černý. - Praha : Mladá fronta, 1992. - 61 s. ; 18 cm. - (Váhy, 6). - ISBN 80-204-0224-1.

3. Hlinka, Anton
Myslitelia a myšlienky.. - Martin : Matica slovenská, 1993. - 118 s. - ISBN 80-7090-255-8.

4. Odujev, S F
Stezkami Zarathuštry : (vliv nietzscheovství na německou buržoazní filozofii) / z rus.orig. ... přeložila Milena Manová. - Praha : Nakladatelství Svoboda, 1976. - 398 s. ; 20 cm. - (Filozofie a současnost, 26).

5. Popper, K R
Otevřená společnost a její nepřátelé : vlna prorocství:Hegel,Marx a co následovalo. II. /; z ang.orig. ... přeložila Jana Odehnalová. - Praha : Alfaprint, 1994. - 386 s. ; 21 cm. - (OIKÚMENÉ). - ISBN 80-85241-54-4.

6. Pozitivismus

Pozitivismus voluntarizmus novokantovstvo : antológia z diel filozofov / zostavovatelia sú akademik Igor Hrušovský, Milan Žigo. - Bratislava : Vydavateľstvo politickej literatúry, 1967. - 613 s. ; 24 cm. - (Členská knižnica, zväzok siedmy).

7. Störig, Hans Joachim

Malé dějiny filosofie /; z nemeckého originálu ... preložili Miroslav Petříček, Petr Rezek, Karel Šprunk. - 2 . vyd. - Kostelní Vydří : Karmelitánské nakladatelství, 2007. - 653 s. ; 21 cm. - (Studium, zv. 2). - ISBN 978-80-7195-206-0.

Použitá literatúra:

Filozofický

Filozofický slovník / z ruského originálu ... preložil kolektív prekladateľov ; pôvodné heslá napísal R.Hambálek. - 1. vyd. - Bratislava : Pravda, 1974. - 619 s. ; 21 cm. - (Členská knižnica Pravda).

Haškovec, Vít - Müller, Ondřej

Galéria géniov alebo kto bol kto; 222 osobností, ktoré zmenili svet. z českého originálu ... preložil Pavol Fellegi, ilustroval Petr Urban. - 1. vyd. - Bratislava : Príroda, 2006. - 463 s. ; 17 cm. - ISBN 80-07-01474-8.

King, Peter J.

Sto filozofov : život a dielo najvýznamnejších svetových mysliteľov; z anglického originálu ... preložili Richard Cedzo a Ladislav Sábela. - 1. vyd. - Bratislava : Perfekt, [2006]. - 191 s. ; 23 cm. - ISBN 80-8046-347-6.

Internet: www.referaty.sk, www.wikipedia.sk

Názov: Friedrich W. Nietzsche – nemecký filozof, básnik a filolog
Bibliografický leták pri príležitosti 110. výročia úmrtia filozofa
Zostavil: Ondrej Trepáč – OOL KAB
Zodpovedná: Marta Szilágyová – riaditeľka KAB NZ
Vydala: Knižnica A. Bernoláka v Nových Zámkách
Termín: august 2010
Náklad: 20 ks
Tlač: KAB NZ